

Hysbysiad archwilio

Hysbysiad o benodi'r dyddiad ar gyfer arfer hawliau etholwyr

Pontarddulais Town Council

Y flwyddyn ariannol sy'n dod i ben 31 Mawrth 2024

1. Dyddiad cyhoeddi 16 Mehefin 2024
2. Bob blwyddyn mae'r cyfrifon blyneddol yn cael eu harchwilio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru. Cyn y dyddiad hwn, caiff unrhyw berson â buddiant gyfle i archwilio a gwneud copïau o'r cyfrifon a'r holl lyfrau, gweithredoedd, contractau, biliau, talebau a derbynebau ac ati sy'n ymwneud â hwy am 20 diwrnod gwaith ar rybudd rhesymol. Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, bydd y dogfennau hyn ar gael ar rybudd rhesymol wrth wneud cais i:

Mrs Susan Rodaway – Clerc i'r Cyngur

Cyngor Tref Pontarddulais

45, Stryd St Teilo, Pontarddulais, Abertawe SA4 8SY

Ebost: clerk@pontarddulaistowncouncil.gov.uk

Rhif ffon: 07939 592168

rhwng oriau 10.00 a 15.00 o ddydd Llun i ddydd Gwener

yn dechrau ar 01 Gorffennaf 2024

ac yn gorffen ar 26 Gorffennaf 2024

3. O 12 Medi 2024, hyd nes y bydd yr archwiliad wedi'i gwblhau, mae gan Etholwyr Llywodraeth Leol a'u cynrychiolwyr hefyd:
  - yr hawl i holi'r Archwilydd Cyffredinol am y cyfrifon.
  - yr hawl i fod yn bresennol gerbron yr Archwilydd Cyffredinol a gwneud gwrthwynebiadau i'r cyfrifon neu unrhyw eitem ynddynt. Yn gyntaf, rhaid rhoi rhybudd ysgrifenedig o wrthwynebiad i'r Archwilydd Cyffredinol. Rhaid rhoi copi o'r hysbysiad ysgrifenedig i'r cyngor hefyd.

Gellir cysylltu â'r Archwilydd Cyffredinol drwy: Archwiliadau Cyngor Cymunedol, Archwilio Cymru, 1 Prifddinas-Chwarter, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ neu drwy e-bost yn communitycouncilaudits@audit.cymru.

4. Mae'r archwiliad yn cael ei gynnal o dan ddarpariaethau Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004, Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Hawliau etholwyr o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004

Y sefyllfa sylfaenol

Yn ôl y gyfraith, mae gan unrhyw berson sydd â diddordeb yr hawl i archwilio cyfrifon y cyngor. Os oes gennych hawl ac wedi cofrestru i bleidleisio mewn etholiadau cyngor lleol, yna mae gennych chi (neu'ch cynrychiolydd) hefyd yr hawl i ofyn cwestiynau i'r Archwilydd Cyffredinol amdanynt neu herio eitem o gyfrif sydd wedi'i chynnwys ynddynt.

Yr hawl i archwilio'r cyfrifon

Pan fydd corff llywodraeth leol wedi cwblhau ei gyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol, rhaid iddo hysbysebu eu bod ar gael i bobl edrych arnynt. Ar ôl rhoi rhybudd rhesymol o'ch bwriadau, yna mae gennych 20 diwrnod gwaith i edrych trwy'r cyfrifon a'r dogfennau ategol. Byddwch yn gallu gwneud copïau o'r cyfrifon a'r rhan fwyaf o'r dogfennau perthnasol o'r corff. Mae'n debyg y bydd yn rhaid i chi dalu ffi copïo.

Yr hawl i ofyn cwestiynau i'r archwilydd am y cyfrifon

Dim ond cwestiynau am y cyfrifon y gallwch ofyn i'r Archwilydd Cyffredinol. Nid oes rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ateb cwestiynau am bolisiâu, cyllid, gweithdrefnau neu unrhyw beth arall nad yw'n gysylltiedig â'r cyfrifon. Rhaid i'ch cwestiwn fod am y cyfrifon sy'n destun archwiliad. Nid oes rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ddweud a yw'n credu bod rhywbeth y cyngor wedi'i wneud, neu eitem yn ei gyfrifon, yn gyfreithlon neu'n rhesymol.

Yr hawl i wrthwynebu'r cyfrifon

Os ydych chi'n credu bod y corff wedi gwario arian na ddylai ei gael, neu fod rhywun wedi achosi colled i'r corff yn fwriadol neu drwy ymddwyn yn anghyfrifol, gallwch wrthwynebu'r Archwilydd Cyffredinol drwy anfon 'hysbysiad o wrthwynebiad' ffurfiol, y mae' **n rhaid iddo fod yn ysgrifenedig** i'r cyfeiriad isod. Gallwch ofyn i'r Archwilydd Cyffredinol wneud cais i'r llysoedd am ddatganiad bod eitemau o'r fath yn

anghyfreithlon. Rhaid i chi ddweud wrth yr Archwilydd Cyffredinol pam eich bod yn gwrthwynebu. Rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol ddod i benderfyniad ar eich gwrthwynebiad. Os nad ydych yn hapus gyda'r penderfyniad hwnnw, gallwch apelio i'r llysoedd. Rhaid i chi hefyd anfon copi o'ch hysbysiad at y cyngor ei hun.

Gallwch hefyd wrthwynebu os ydych yn credu bod rhywbeth yn y cyfrifon y dylai'r Archwilydd Cyffredinol ei drafod gyda'r cyngor neu ddweud wrth y cyhoedd amdano mewn 'adroddiad budd y cyhoedd'. Unwaith eto, rhaid i chi roi eich rhesymau ysgrifenedig i'r Archwilydd Cyffredinol yn y cyfeiriad isod. Yn yr achos hwn, rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol benderfynu a ddylid cymryd unrhyw gamau gweithredu. Fel arfer, bydd yr Archwilydd Cyffredinol, ond nid oes rhaid iddo, roi rhesymau dros ei benderfyniad ac ni allwch apelio i'r llysoedd. Ni chewch ddefnyddio'r 'hawl i wrthwynebu' hwn i wneud cwyn bersonol neu hawliad yn erbyn y corff.

Os ydych yn dymuno gwneud cwyn neu hawliad personol, dylech fynd â'r cwynion hyn i'ch Canolfan Cyngor ar Bopeth leol, Canolfan y Gyfraith leol, neu eich cyfreithiwr. Efallai y byddwch hefyd yn gallu cwyno wrth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru os ydych yn credu bod Aelod o'r corff wedi torri'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau. Gellir cysylltu â'r Ombwdsmon yn: 1 Ffordd yr Hen Gae, Pencoed, Pen-y-bont ar Ogwr CF35 5LJ, (ffôn: 0300 790 0203).

Beth arall allwch chi ei wneud

Yn hytrach na gwrthwynebu, gallwch roi gwybodaeth i'r Archwilydd Cyffredinol sy'n berthnasol i'w cyfrifoldebau. Er enghraifft, gallwch ddweud wrth yr Archwilydd Cyffredinol os credwch fod rhywbeth o'i le ar y cyfrifon neu am wastraff ac aneffeithlonrwydd yn y ffordd y mae'r cyngor yn rhedeg ei wasanaethau. Nid oes rhaid i chi ddilyn unrhyw derfynau amser neu weithdrefnau penodol. Nid oes rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol roi adroddiad manwl i chi o ganlyniad ei archwiliad.

Gair olaf

Rhaid i gyrff llywodraeth leol, ac felly trethdalwyr lleol, dalu costau delio â chwestiynau a gwrthwynebiadau. Pan fydd yr Archwilydd Cyffredinol yn penderfynu a ddylid mynd â'ch gwrthwynebiad ymhellach, mae un o gyfres o ffactorau y mae'n rhaid iddo eu hystyried yn cynnwys y costau a fydd yn gysylltiedig. Bydd ond yn parhau gyda'r gwrthwynebiad os yw er budd y cyhoedd i wneud hynny. Os byddwch yn apelio i'r llysoedd, efallai y bydd yn rhaid i chi dalu am y camau gweithredu eich hun.

Os hoffech gysylltu â'r Archwilydd Cyffredinol, ysgrifennwch at: Archwiliadau Cyngor Cymuned, Archwilio Cymru, 1 Chwarter Prifddinas, Stryd Tyndall, Caerdydd, CF10 4BZ.

Atodiad 4: Cyflwyno gwybodaeth i'w harchwilio

Dyddiadau cyflwyno pecynnau archwilio

Math o archwiliad	Dyddiad cyflwyno (anfon at Archwilio Cymru erbyn)
Archwiliadau sylfaenol	05 Gorffennaf 2024
Archwiliadau 'llawn' tair blynedd	07 Awst 2024

Bydd cyflwyno'r wybodaeth y gofynnir amdani yn amserol yn ein helpu i reoli ein llwyth gwaith cyffredinol. Cyflwynwch eich dogfennau yn gynharach os gallwch wneud hynny.

Sail statudol ar gyfer y cais am wybodaeth

Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi nodi, er mwyn cynnal archwiliad o gyfrifon 2023-24, bod **yn rhaid i bob cyngor yng Nghymru ddarparu** r wybodaeth a nodir yn yr hysbysiad archwilio hwn. Wrth ofyn am yr wybodaeth hon, mae'r Archwilydd Cyffredinol yn arfer ei hawliau mynediad at wybodaeth fel y nodir yn adran 52 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Os na ddarperir gwybodaeth yn y lle cyntaf, **codir** ffioedd archwilio ychwanegol i'r cyngor.

Archwiliad 'llawn' sylfaenol neu driphlygol

Mae **yn rhaid** i chi nodi a yw eich cyngor yn destun archwiliad 'llawn' sylfaenol neu dair blynedd eleni ai peidio. Cyfeiriwch at y ddogfen TCC_audit_cycle_by_county ynghlwm.

Rhestrir pob cyngor yn ôl y sir. Eich cyfrifoldeb chi yw nodi pa fath o archwiliad y mae eich cyngor yn ddarostyngedig iddo.

Gwybodaeth y mae'n rhaid ei chyflwyno ar gyfer pob archwiliadau

Cyfeiriwch at y ddogfen atodedig 'Gofynion Gwybodaeth Archwilio Sylfaenol 2024'. Rhaid i bob cyngor gyflwyno'r wybodaeth a bennir ar gyfer yr Archwiliad Sylfaenol.

Gwybodaeth y mae'n rhaid ei chyflwyno ar gyfer yr archwiliad llawn tair blynedd

Yn ogystal â 'r wybodaeth sy'n ofynnol ar gyfer yr archwiliad Sylfaenol, rhaid i bob cyngor sy'n destun archwiliad 'Llawn' ar gyfer 2023-24 **hefyd gyflwyno** 'r wybodaeth a nodir yn y ddogfen atodedig 'Gofynion Gwybodaeth Archwilio Llawn 2024'.

Mae angen y wybodaeth hon waeth beth yw maint y Cyngor neu'r symiau o arian a godir yn y praesept bob blwyddyn.

Sut i gyflwyno eich pecynnau archwilio i Archwilio Cymru

Peidiwch ag anfon eich dogfennau i unrhyw gyfeiriad heblaw'r un a nodir isod.

Drwy'r post neu drwy law

Os ydych chi'n postio'ch pecynnau archwilio, dim **ond i'n swyddfa yng Nghaerdydd y mae'n rhaid** i chi eu hanfon nhw. Mae'r cyfeiriad wedi'i restru isod. Peidiwch **â phostio na chyflwyno** dogfennau i'n swyddfeydd Penllergaer na Chyffordd Llandundno. Sicrhewch fod eich dogfennau wedi'u pacio'n ddiogel.

Ein cyfeiriad yw:

Archwiliadau gan y Cyngor Cymuned

Archwilio Cymru

1 Chwarter Cyfalaf

Tyndall Street

Caerdydd, CF10 4BZ

Nid yw parcio ar y safle ar gael. Mae ein derbyniad yn agos i siop goffi Kin+Ilk.

Peidiwch â mynychu naill ai swyddfa Penllergaer na Chyffordd Llandudno.

Trwy e-bost

Gallwch gyflwyno'r Ffurflen Flynyddol a'r papurau ategol drwy e-bost at communitycouncilaudits@audit.wales. Fodd bynnag, dylid defnyddio e-bost ar gyfer archwiliadau sylfaenol yn unig. Ar gyfer archwiliadau llawn tair blynedd mae angen i ni ddefnyddio dull trosglwyddo data mwy diogel (gweler isod).

Er mwyn ein helpu i adnabod cyngorau, dechreuwch linell pwnc yr e-bost gydag enw'r Cyngor a nodwch y cynnwys e.e. Ffurflen Flynyddol CC Aberflyarf 2023-24. Mae cynnwys eich enw cyngor yn bwysig gan ein bod yn delio â dros 730 o archwiliadau unigol. Mae defnyddio ein fformat yn sicrhau bod modd adnabod eich cyngor yn hawdd. Peidiwch â chynnwys 'Archwiliad', 'Ffurflen Flynyddol' neu debyg yn y llinell bwnc yn unig. Mae hyn yn ei gwneud hi'n anodd iawn chwilio am eich cyflwyniadau unigol.

PEIDIWCH â chyflwyno dogfennau i unrhyw gyfeiriad e-bost arall gan Archwilio Cymru oni bai y gofynnir i chi wneud hynny'n benodol.

Trwy drosglwyddo data diogel trwy Objective Connect

Rydym yn defnyddio Objective Connect i drosglwyddo data yn ddiogel. Mae Objective Connect yn caniatáu ichi drosglwyddo ffeiliau mawr (hyd at 10G) yn ddiogel ac yn gyfrinachol.

Os ydych yn dymuno trosglwyddo data yn ddiogel, cysylltwch â ni ar communitycouncilaudits@audit.wales.

Dylech gynnwys yn llinell pwnc eich e-bost 'Cais Cyswllt Gwrthrychol' ac yna enw eich cyngor. Mae defnyddio'r fformat templed hwn yn ein helpu i nodi bod angen sefydlu Objective Connect arnoch a pha gyngor y mae'n cyfeirio ato.

Peidiwch **ag** anfon ceisiadau i unrhyw gyfeiriad e-bost arall gan Archwilio Cymru. Ni fydd y rhain **yn** cael eu trin.

Ceisiadau gwybodaeth ychwanegol yn ystod yr archwiliad

Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd y wybodaeth a nodir uchod yn ddigonol i ni gwblhau ein harolygiad.

Fodd bynnag, wrth ymgymryd â'n gwaith archwilio, efallai y byddwn yn nodi esboniadau neu wybodaeth bellach sy'n ofynnol i'n galluogi i gwblhau'r archwiliad. Ni ellir nodi'r wybodaeth neu'r esboniadau hyn yn yr hysbysiad archwilio hwn na'r atodiadau cysylltiedig.

Mae hon yn rhan arferol o'r broses archwilio ac mae'n ddarostyngedig i'r un hawliau mynediad o dan adran 52 o Ddeddf 2004 â gwybodaeth a bennir yn yr hysbysiad archwilio.

Byddwn yn eich hysbysu o unrhyw esboniadau neu wybodaeth bellach sy'n ofynnol, yn ystod yr archwiliad.

Atodiad 5: Cyhoeddi cyfrifon archwiliedig

Rhaid i'r Cyngor gyhoeddi ei gyfrifon archwiliedig erbyn 30 Medi 2024. Rhaid cyhoeddi'r rhain ar wefan y Cyngor ochr yn ochr â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a barn ac adroddiad archwilio'r Archwilydd Cyffredinol - hyd yn oed os yw'r farn yn gymwys.

Byddwn yn ymdrechu i anfon eich ffurflenni blynyddol archwiliedig erbyn 30 Medi. Fodd bynnag, os nad ydych wedi clywed gennym erbyn 28 Medi, dylech gyhoeddi'r hysbysiad isod:

Enghraifft o rybudd i'w gyhoeddi lle nad yw'r archwiliad wedi'i gwblhau erbyn 30 Medi 2024

Cyhoeddi cyfrifon archwiliedig ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2024

Mae Rheoliad 15(5) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'u diwygiwyd) yn ei gwneud yn ofynnol erbyn 30 Medi 2024, **gyhoeddi** ei ddatganiadau cyfrifeg ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024 ynghyd ag unrhyw dystysgrif, barn, neu adroddiad a roddir, a roddwyd neu a wnaed gan yr Archwilydd Cyffredinol.

Mae'r datganiadau cyfrifyddu, ar ffurf ffurflen flynyddol, wedi eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor. [Nid yw'r Cyngor wedi cyflwyno'r cyfrifon i'r Archwilydd Cyffredinol i'w harchwilio eto.] [Fodd bynnag, nid yw'r Archwilydd Cyffredinol wedi cyhoeddi ei farn a'i adroddiad archwilio eto ac felly cyhoeddir y cyfrifon cyn i'r archwiliad ddod i ben.] Cyhoeddir y ffurflen flynyddol ynghyd ag adroddiad a barn yr Archwilydd Cyffredinol pan fydd yr archwiliad wedi'i gwblhau.